Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (sedmi senat)

z dne 21. marca 2024*

„Predhodno odločanje – Kmetijstvo – Približevanje zakonodaj na področju zdravja – Zdravstveni pregledi – Veterinarski pregledi – Proizvodi živalskega izvora, uvoženi iz Kitajske – Prepoved uvoza – Odločba 2002/994/ES – Izvzetje za nekatere proizvode – Del I Priloge – Ribiški proizvodi – Pojem – Ribje olje – Proizvodi, namenjeni za uporabo kot živalska krma – Veljavnost“

V zadevi C-7/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Raad van State (državni svet, Belgija) z odločbo z dne 22. decembra 2022, ki je na Sodišče prispela 10. januarja 2023, v postopku

**Marvesa Rotterdam NV**

proti

**Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV),**

SODIŠČE (sedmi senat),

v sestavi N. Wahl (poročevalec), v funkciji predsednika sedmega senata, J. Passer, sodnik, in M. L. Arastey Sahún, sodnica,

generalna pravobranilka: L. Medina,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Marvesa Rotterdam NV S. Feyen, advocaat, C. Louski, avocate, in J. Mosselmans, advocaat,

– za Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) R. Depla, advocaat,

– za belgijsko vlado S. Baeyens, P. Cottin in C. Pochet, agenti,

– za Evropsko komisijo B. Hofstötter in M. ter Haar, agenta,

* Jezik postopka: nizozemščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

**Sodbo**

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago in veljavnost dela I Priloge k Odločbi Komisije 2002/994/ES z dne 20. decembra 2002 o nekaterih zaščitnih ukrepih v zvezi z proizvodi živalskega izvora, uvoženimi iz Kitajske (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 37, str. 534), kakor je bila spremenjena z Izvedbenim sklepom Komisije (EU) 2015/1068 z dne 1. julija 2015 (UL 2015, L 174, str. 30) (v nadaljevanju: Odločba 2002/994).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Marvesa Rotterdam NV (v nadaljevanju: Marvesa) in Federaal Agentschap voor de veiligheid van de Voedselketen (FAVV) (zvezna agencija za varnost prehranske verige (AFSCA), Belgija) glede zakonitosti dveh odločb te agencije o zavrnitvi uvoza ribjega olja, namenjenega za uporabo kot živalska krma, iz Kitajske.

## Pravni okvir

### *Direktiva 97/78/ES*

3 V členu 2(2)(a) Direktive Sveta 97/78/ES z dne 18. decembra 1997 o določitvi načel, ki urejajo organizacijo veterinarskih pregledov proizvodov, ki vstopajo v Skupnost iz tretjih držav (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 22, str. 247), kakor je bila spremenjena s členom 58 popravka Uredbe (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 45, str. 200) (v nadaljevanju: Direktiva 97/78), je bil pojem „proizvodi“ opredeljen tako:

„Poleg tega:

(a) ‚proizvodi‘ pomenijo proizvode živalskega izvora iz direktiv [Sveta] 89/662/EGS [z dne 11. decembra 1989 o veterinarskih pregledih v trgovini znotraj Skupnosti glede na vzpostavitev notranjega trga (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 9, str. 214)] in 90/425/EGS [z dne 26. junija 1990 o veterinarskih in zootehničnih pregledih, ki se zaradi vzpostavitve notranjega trga izvajajo v trgovini znotraj Skupnosti z nekaterimi živimi živalmi in proizvodi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 10, str. 138)], Uredbe (ES) št. 1774/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. oktobra 2002 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 37, str. 92)], Direktive Sveta 2002/99/ES z dne 16. decembra 2002 o predpisih v zvezi z zdravstvenim varstvom živali, ki urejajo proizvodnjo, predelavo, distribucijo in uvoz proizvodov živalskega izvora, namenjenih prehrani ljudi [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 38, str. 124)] in Uredbe (ES) št. 854/2004 Evropskega parlamenta in Sveta [z dne 29. aprila 2004] o [določitvi] posebnih [predpisov] za

organizacijo uradnega nadzora proizvodov živalskega izvora, namenjenih prehrani ljudi [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 45, str. 75)], vključuje pa tudi rastlinske proizvode iz člena 19“.

4 Člen 22(1) Direktive 97/78 je določal:

„Če se na ozemlju tretje države, katera od bolezni iz Direktive Sveta 82/894/EGS z dne 21. decembra 1982 o prijavljanju živalskih boleznih v Skupnosti [(UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 5, str. 191)], zoonoza ali druga bolezen, ali kateri koli drug pojav ali okoliščina, za katero je verjetno, da lahko resno ogrozi zdravje ljudi in živali, pokaže ali razširi, ali če to zahteva kateri koli drug zdravstveni razlog, zlasti v luči ugotovitev njenih veterinarskih strokovnjakov ali pri pregledih, izvedenih na mejni kontrolni točki, mora [Evropska k]omisija na svojo pobudo ali na zahtevo države članice nemudoma sprejeti enega od naslednjih ukrepov, odvisno od resnosti situacije:

– začasno prepovedati uvoz iz vseh delov zadevne tretje države in, kjer je potrebno, iz tranzitne tretje države,

– določiti posebne pogoje za proizvode, ki prihajajo iz vseh delov zadevne tretje države,

– sestaviti na podlagi dejanskih ugotovitev zahteve za ustrezne preglede, ki lahko vključujejo še posebej iskanje nevarnosti za zdravje ljudi in živali, in glede na rezultate teh pregledov, pogosteje izvajati fizične preglede.“

5 Direktiva 97/78 je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL 2017, L 95, str. 1).

### *Odločba 2002/994*

6 V uvodnih izjavah 1 in 4 Odločbe 2002/994 je navedeno:

„(1) Po Direktivi [97/78] je treba sprejeti potrebne ukrepe v zvezi z uvozom nekaterih proizvodov iz tretjih držav, kadar se pojavi ali širi kakršenkoli vzrok, ki verjetno predstavlja resno nevarnost za zdravje živali ali ljudi.

[…]

(4) Po odkritju kloramfenikola v nekaterih proizvodih iz ribogojstva in ribiških proizvodih, uvoženih iz Kitajske, je Komisija sprejela Odločbo 2001/699/ES z dne 9. septembra 2001 o nekaterih zaščitnih ukrepih v zvezi z nekaterimi ribiškimi proizvodi in proizvodi iz ribogojstva, namenjenimi za prehrano ljudi in po poreklu iz Kitajske in Vietnama [(UL 2001,

L 251, str. 11)], kakor je bila spremenjena z Odločbo [Komisije] 2002/770/ES [z dne 2. oktobra 2002 o spremembi Odločbe 2001/699/ES in razveljavitvi Odločbe 2002/250/ES za razveljavitev zaščitnih ukrepov v zvezi z nekaterimi ribiškimi proizvodi in proizvodi iz ribogojstva, uvoženih iz Vietnama (UL 2002, L 265, str. 16)]. Poleg tega in po tistem, ko so bile med inšpekcijskih obiskom na Kitajskem ugotovljene pomanjkljivosti glede predpisov o veterinarskih zdravilih in sistema nadzora nad ostanki pri živih živalih in živalskih proizvodih, je Komisija sprejela Odločbo 2002/69/ES z dne 30. januarja 2002 o nekaterih zaščitnih ukrepih v zvezi s proizvodi živalskega izvora, uvoženimi iz Kitajske [(UL 2002, L 30, str. 50)], kakor je bila nazadnje spremenjena z Odločbo Komisije 2002/933/ES [z dne 28. novembra 2002 o spremembi Odločbe 2002/69/ES o nekaterih zaščitnih ukrepih v zvezi s proizvodi živalskega izvora, uvoženimi iz Kitajske (UL 2002, L 324, str. 71)]."

7 Člen 1 Odločbe 2002/994 določa:

„Ta odločba se uporablja za vse proizvode živalskega izvora, uvožene iz Kitajske in namenjene za prehrano ljudi ali uporabo kot živalska krma."

8 Člen 2 te odločbe določa:

„1. Države članice prepovejo uvoz proizvodov, navedenih v členu 1.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 države članice dovolijo uvoz proizvodov, navedenih v Prilogi k tej odločbi, v skladu s posebej določenimi pogoji zdravstvenega varstva živali in javnozdravstvenimi pogoji, ki veljajo za zadevne proizvode, in v skladu s členom 3 za proizvode, navedene v delu II Priloge."

9 V delu I Priloge k tej odločbi je določeno:

„Seznam proizvodov živalskega izvora, namenjenih za prehrano ljudi ali za uporabo kot živalska krma, ki imajo dovoljenje za uvoz v [Evropsko u]nijo brez potrdila iz člena 3:

– ribiški proizvodi, razen:

  – tistih, ki so pridobljeni v ribogojstvu,

  – oluščenih in/ali predelanih kozic,

  – sladkovodnega raka vrste *Procambrus clarkii*, ujetega v naravni sladki vodi z ribolovnimi dejavnostmi;

– želatina;

– hrana za hišne živali, kot je določena v Uredbi Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1069/2009 [z dne 21. oktobra 2009 o določitvi zdravstvenih pravil za živalske stranske proizvode in pridobljene proizvode, ki niso namenjeni prehrani ljudi, ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1774/2002 (Uredba o živalskih stranskih proizvodih) (UL L 2009, L 300, str. 1)];

– snovi, ki se uporabljajo kot aditivi za živila, kot so določeni v Uredbi (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta [z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (UL 2008, L 354, str. 16)];

[…]“

### *Uredba (ES) št. 853/2004*

10 Člen 2 Uredbe (ES) št. 853/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o posebnih higienskih pravilih za živila živalskega izvora (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 45, str. 14) določa:

„V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

1. opredelitve, določene v Uredbi (ES) št. 178/2002 [Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2002 o določitvi splošnih načel in zahtevah živilske zakonodaje, ustanovitvi Evropske agencije za varnost hrane in postopkih, ki zadevajo varnost hrane (UL L 2002, L 31, str. 1)];

[…]“

11 V točki 3.1 Priloge I k Uredbi št. 853/2004 je določeno:

„‚Ribiški proizvodi‘ pomenijo vse morske ali sladkovodne živali (razen živih školjk, živih iglokožcev, živih plaščarjev in živih morskih polžev ter vseh sesalcev, plazilcev in žab), bodisi divje ali farmsko gojene in vključno z vsemi užitnimi oblikami, deli in proizvodi takih živali.“

### *Uredba (ES) št. 854/2004*

12 Člen 2(2)(d) Uredbe št. 854/2004 določa:

„Tudi opredelitve, določene v naslednjih uredbah, se smiselno uporabljajo:

[…]

(d) Uredba [št. 853/2004].“

13 Uredba št. 854/2004 je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo 2017/625.

## Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

14 Marvesa, družba s sedežem na Nizozemskem, v okviru svoje dejavnosti veleprodaje in distribucije ribjega olja, namenjenega za uporabo kot živalska krma, uvaža ribje olje iz Kitajske.

15 Kitajski organi, pristojni za meje, so 5. in 25. januarja 2018 izdali zdravstvena spričevala za prevoz prve pošiljke 258.470 kilogramov (kg) in druge pošiljke 261.674 kg ribjega olja, namenjenega za uporabo kot živalska krma, iz Kitajske v Belgijo.

16 Pristojna belgijska mejna kontrolna točka je 23. februarja 2018 zavrnila uvoz zabojnikov z navedenima pošiljkama ribjega olja v Unijo.

17 Po izmenjavi dopisov med AFSCA in družbo Marvesa v zvezi z navedeno zavrnitvijo uvoza in po zaslišanju te družbe je AFSCA z dvema dokončnima odločbama z dne 20. in 24. aprila 2018 potrdila zavrnitev uvoza navedenih pošiljk ribjega olja v Belgijo.

18 AFSCA je v teh dveh odločbah navedla, da je zadevno ribje olje „prepovedan proizvod“, in ga označila z besedami „nedovoljen vnos iz Kitajske (zaščitni ukrepi 2002/994/ES)“.

19 Družba Marvesa navedeni odločbi izpodbija pred Raad van State (državni svet, Belgija), ki je predložitveno sodišče. Trdi, da sta z njima kršena člena 1 in 2 Odločbe 2002/994, pri čemer v zvezi s tem navaja, da ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma, ustreza opredelitvi „ribiški proizvodi“ v smislu dela I Priloge k tej zadnjenavedeni odločbi, tako da naj bi bil v skladu s členom 2(2) navedene odločbe uvoz tega proizvoda dovoljen.

20 Po mnenju družbe Marvesa pojem „ribiški proizvodi“ vključuje tako ribiške proizvode, namenjene za prehrano ljudi, kot tudi ribiške proizvode, ki so namenjeni za uporabo kot živalska krma. Zato naj bi ta pojem vključeval ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma. Družba Marvesa se glede tega opira na opredelitev pojma „ribiški proizvodi“ iz drugih aktov prava Unije, za katere meni, da so upoštevni, na besedilo Priloge k Odločbi 2002/994 ter na kontekst in cilj te odločbe. Opozarja tudi, da bi razlaga tega pojma, v skladu s katero bi ta vključeval le proizvode, namenjene za prehrano ljudi, povzročila položaj „brez primere“, v katerem bi za ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma, veljal strožji režim kot za ribje olje, namenjeno za prehrano ljudi.

21 AFSCA trdi, da se pojem „ribiški proizvodi“ v smislu dela I Priloge k Odločbi 2002/994 nanaša le na ribiške proizvode, namenjene za prehrano ljudi. Med drugim navaja, da pravo Unije razlikuje med proizvodi, namenjenimi za prehrano ljudi, in proizvodi, namenjenimi za uporabo kot živalska krma. Opozarja tudi na presojo Komisije, vsebovano v zapisniku sestanka „Expert Group on veterinary import controls“ (strokovna skupina za nadzor uvoza veterinarskih izdelkov) z dne 9. aprila 2018, v skladu s katero ureditev Unije, ki se trenutno uporablja, ne dovoljuje uvoza ribjega olja kitajskega porekla, namenjenega za uporabo kot živalska krma.

22 Predložitveno sodišče meni, da je zakonitost obeh zadevnih odločb odvisna od razlage pojma „ribiški proizvodi“ iz Priloge k Odločbi 2002/994 in da bi lahko razlaga AFSCA povzročila različno obravnavanje uvoza ribjega olja glede na to, ali je namenjeno za prehrano ljudi ali za uporabo kot živalska krma.

23 V teh okoliščinah je Raad van State (državni svet) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba del I Priloge k [Odločbi 2002/994] razlagati tako, da pojem ‚ribiški proizvodi‘ zajema tako proizvode, namenjene za prehrano ljudi, kot proizvode, namenjene za prehrano živali, in je zato ribje olje, namenjeno za živalsko krmo, mogoče šteti za ‚ribiški proizvod‘ v smislu navedene priloge?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje nikalen: ali je z delom I Priloge k [Odločbi 2002/994] kršen člen 22(1) [Direktive 97/78], po potrebi v povezavi s členom 1 Protokola (št. 2) k PDEU o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti, ker so ribiški proizvodi za prehrano ljudi iz Kitajske izvzeti iz prepovedi uvoza iz člena 2 [te odločbe], medtem ko ta prepoved uvoza velja za ribiške proizvode za prehrano živali iz Kitajske?“

## Vprašanji za predhodno odločanje

### *Prvo vprašanje*

24 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba del I Priloge k Odločbi 2002/994 razlagati tako, da pojem „ribiški proizvodi“ zajema proizvode, namenjene za prehrano ljudi, in proizvode, namenjene za uporabo kot živalska krma, ter ali je zato ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma, „ribiški proizvod“ v smislu te priloge.

25 V uvodu je treba opozoriti, da je Komisija na podlagi resnega razloga v zvezi z zdravjem živali ali varovanjem zdravja ljudi lahko na podlagi člena 22(1) Direktive 97/78 sprejela ukrepe v zvezi z uvozom iz tretjih držav, kot so začasna ustavitev uvoza, določitev posebnih pogojev, naložitev ustreznih pregledov ali povečanje pogostosti fizičnih pregledov.

26 Iz uvodne izjave 4 Odločbe 2002/994 je razvidno, da so bili taki ukrepi sprejeti po odkritju prisotnosti kloramfenikola v proizvodih iz ribogojstva in ribiških proizvodih, uvoženih iz Kitajske, ter po inšpekcijskem obisku v tej državi, s katerim so bile ugotovljene pomanjkljivosti glede predpisov o veterinarskih zdravilih in glede sistema nadzora nad ostanki pri živih živalih in živalskih proizvodih. Tako je Komisija z Odločbo 2001/699 in Odločbo 2002/69 najprej prepovedala uvoz kozic iz Kitajske in Vietnama ali s poreklom iz teh držav, nato pa uvoz vseh proizvodov živalskega izvora, uvoženih iz Kitajske in namenjenih za prehrano ljudi ali za prehrano živali, razen nekaterih jasno opredeljenih proizvodov živalskega izvora, kot so ribiški proizvodi, ki so ulovljeni, zamrznjeni in pakirani v končno embalažo na morju ter se neposredno iztovorijo na ozemlju Unije.

27 Po ponovnem pregledu teh ukrepov ter ob upoštevanju pozitivnih rezultatov pregledov, ki so jih opravile države članice, in informacij, ki so jih predložili kitajski organi, je Komisija – ker je menila, da je treba posodobiti in konsolidirati določbe Odločbe 2002/69 ter razveljaviti odločbi 2001/669 in 2002/699 – sprejela Odločbo 2002/994.

28 V skladu s členom 1 in členom 2(1) Odločbe 2002/994 države članice prepovejo uvoz proizvodov živalskega izvora, uvoženih iz Kitajske in namenjenih za prehrano ljudi ali za uporabo kot živalska krma. Vendar na podlagi člena 2(2) te odločbe države članice z odstopanjem od prepovedi iz tega člena 2(1) dovolijo uvoz proizvodov, naštetih v Prilogi k navedeni odločbi.

29 Ribiški proizvodi so sicer navedeni med proizvodi živalskega izvora, naštetimi v tej prilogi, vendar v Odločbi 2002/994 in zlasti delu I navedene priloge pojem „ribiški proizvodi“ ni opredeljen in tudi ni pojasnjeno, ali ta pojem zajema tako proizvode, namenjene za prehrano ljudi, kot tudi proizvode, ki so namenjeni za uporabo kot živalska krma.

30 Zato je treba za določitev pomena in obsega dela I Priloge k Odločbi 2002/994 ter pojma „ribiški proizvodi“ iz te priloge v skladu z ustaljeno sodno prakso upoštevati ne le njegovo besedilo, ampak tudi kontekst in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je (sodba z dne 27. oktobra 2022, Orthomol, C-418/21, EU:C:2022:831, točka 24 in navedena sodna praksa).

31 Na prvem mestu, res je, da se v skladu z besedilom člena 1 Odločbe 2002/994 in dela I Priloge k tej odločbi tako navedena odločba kot ta priloga uporabljata za vse proizvode živalskega izvora, uvožene iz Kitajske in namenjene za prehrano ljudi ali uporabo kot živalska krma.

32 Vendar taka okoliščina ne pomeni, da so vsi proizvodi, opredeljeni in našteti v navedeni prilogi, nujno namenjeni za prehrano ljudi in uporabo kot živalska krma.

33 Na eni strani se namreč člen 1 Odločbe 2002/994 in del I Priloge k tej odločbi alternativno nanašata na proizvode, namenjene za prehrano ljudi ali uporabo kot živalska krma. Na drugi strani so lahko nekateri proizvodi iz te priloge po svoji naravi namenjeni le za prehrano ljudi ali le za uporabo kot živalska krma. To velja zlasti za hrano za hišne živali, na katero se nanaša navedena priloga.

34 Iz tega sledi, da v nasprotju s tem, kar trdi družba Marvesa, iz področja uporabe Odločbe 2002/994 ni mogoče sklepati, da pojem „ribiški proizvodi“ iz Priloge k tej odločbi nujno zajema ribiške proizvode, namenjene za prehrano ljudi, in ribiške proizvode, namenjene za uporabo kot živalska krma.

35 Na drugem mestu, glede konteksta in pravnega okvira, v katerega je umeščena Odločba 2002/994, je treba opozoriti, da morajo imeti ob upoštevanju zahtev po enotnosti in koherentnosti pravnega reda Unije pojmi, uporabljeni v aktih, sprejetih na istem področju, enak pomen (sodba z dne 19. novembra 2020, 5th AVENUE Products Trading, C-775/19, EU:C:2020:948, točka 42).

36 V zvezi s tem je treba poudariti, da zakonodajalec v okviru ureditve, ki se nanaša na proizvode živalskega izvora, razlikuje med proizvodi, namenjenimi za prehrano ljudi, in proizvodi, namenjenimi za uporabo kot živalska krma. Ti kategoriji proizvodov spadata v pravna okvira, ki se razlikujeta v tem, da sta bila zasnovana glede na posebnosti vsake od teh kategorij proizvodov.

37 Poleg tega je bil v členu 2(2)(a) Direktive 97/78, na kateri temelji Odločba 2002/994, pojem „proizvodi“ opredeljen z napotitvijo na druge akte prava Unije. Ta direktiva je vsebovala zlasti sklicevanje na Uredbo št. 854/2004, ta pa je v členu 2(2)(d) napotovala na Uredbo št. 853/2004, v kateri je pojem „ribiški proizvodi“ opredeljen v točki 3.1. Priloge I k njej.

38 Uredba št. 853/2004 in Uredba št. 854/2004 pa se po definiciji uporabljata le za proizvode, namenjene prehrani ljudi.

39 Na eni strani se je namreč Uredba št. 854/2004 nanašala na proizvode živalskega izvora, namenjene za prehrano ljudi.

40 Na drugi strani Uredba št. 853/2004 določa higienska pravila za živila živalskega izvora. Uredba št. 178/2002, katere opredelitve se v skladu s členom 2(1) Uredbe št. 853/2004 uporabljajo za namene zadnjenavedene uredbe, pa v členu 2 opredeljuje pojem „živilo“ kot „vsak[o] snov ali izdelek, v predelani, delno predelani ali nepredelani obliki, namenjen za uživanje ali [za katerega] se smiselno pričakuje, da ga bodo uživali ljudje“.

41 Iz tega sledi, da se v okviru ureditve o proizvodih živalskega izvora, v katero spada Odločba 2002/994, pojem „ribiški proizvodi“ nanaša le na proizvode, namenjene za prehrano ljudi.

42 Ker v Odločbi 2002/994 ni navedeno drugače, mora imeti pojem „ribiški proizvodi“ zaradi koherentnosti na podlagi te odločbe enak pomen kot v tem splošnejšem okviru.

43 Na tretjem mestu, tak pristop je potrjen s ciljem, ki se uresničuje z Odločbo 2002/994.

44 Kot je Komisija opozorila v uvodni izjavi 1 te odločbe, Direktiva 97/78 dovoljuje sprejetje potrebnih ukrepov v zvezi z uvozom nekaterih proizvodov iz tretjih držav, kadar se pojavi ali širi kakršen koli vzrok, ki verjetno predstavlja resno nevarnost za zdravje živali ali ljudi.

45 Taki ukrepi pa so po eni strani odvisni od narave in namena proizvodov, na katere se nanašajo, in po drugi strani od posebnih tveganj za zdravje ljudi in živali, ki jih predstavljajo ti proizvodi.

46 Kar natančneje zadeva prepoved uvoza, ki je predmet postopka v glavni stvari, so zaščitni ukrepi, uvedeni z Odločbo 2002/994, in morebitna omilitev teh ukrepov z odločbo o dovolitvi uvoza nekaterih proizvodov živalskega izvora, kot je poudarila Komisija, odvisni od informacij in jamstev, ki jih predložijo kitajski organi, in glede na okoliščine primera od rezultatov pregledov na kraju samem, ki jih opravijo strokovnjaki Unije.

47 Take informacije in pregledi so specifični za proizvod, katerega prepoved uvoza se ponovno preveri, in za tveganje za zdravje ljudi ali zdravje živali, ki ga predstavlja tako ocenjeni proizvod.

48 Zato informacije in pregledi v zvezi z ribjim oljem, namenjenim za prehrano ljudi, niso upoštevni za oceno tveganj, ki jih predstavlja ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma.

49 Ker se pojem „ribiški proizvodi“ nanaša le na proizvode, namenjene za prehrano ljudi, so bili v obravnavani zadevi informacije in pregledi, na katerih je Komisija oprla oceno tveganja, ki ga predstavljajo ti proizvodi, zasnovani za oceno tveganj za zdravje ljudi, in ne tveganj za zdravje živali.

50 Iz tega sledi, da se pojem „ribiški proizvodi“ v smislu Odločbe 2002/994 nanaša le na proizvode, namenjene za prehrano ljudi.

51 Glede na vse zgornje preudarke je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba del I Priloge k Odločbi 2002/994 razlagati tako, da pojem „ribiški proizvodi“ zajema proizvode, namenjene za prehrano ljudi, ne pa proizvodov, namenjenih za uporabo kot živalska krma, in da zato ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma, ni „ribiški proizvod“ v smislu te priloge.

### *Drugo vprašanje*

52 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem Sodišču predlaga, naj v primeru nikalnega odgovora na prvo vprašanje presodi veljavnost dela I Priloge k Odločbi 2002/994 glede na člen 22(1) Direktive 97/78, po potrebi v povezavi s členom 1 Protokola št. 2 k PDEU o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti.

53 Iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je razvidno, da je družba Marvesa pred predložitvenim sodiščem trdila, da različno obravnavanje ribjega olja, namenjenega za prehrano ljudi, in ribjega olja, namenjenega za uporabo kot živalska krma, ni upravičeno in da tako različno obravnavanje vzbuja dvome o veljavnosti Odločbe 2002/994 glede na njeno pravno podlago in načelo sorazmernosti.

54 Kot je Sodišče že opozorilo v točki 25 te sodbe, je Komisija lahko na podlagi člena 22(1) Direktive 97/78 zaradi resnega razloga v zvezi z zdravjem živali ali varovanjem zdravja ljudi sprejela ukrepe proti uvozu iz tretje države, kot so začasna ustavitev uvoza, določitev posebnih pogojev, naložitev ustreznih pregledov ali povečanje pogostosti fizičnih pregledov.

55 Ta določba tako zahteva, da je cilj ukrepov, ki jih sprejme Komisija, varovanje zdravja ljudi ali zdravja živali in da so ti ukrepi prilagojeni „resnosti situacije“. Za to mora Komisija take ukrepe torej opreti na oceno vsakega proizvoda, na katerega se navedeni ukrepi nanašajo.

56 Posledično navedena določba predpostavlja sprejetje diferenciranih ukrepov, ki so specifični za vsak zadevni proizvod in za tveganje, ki ga ta povzroča za zdravje ljudi ali zdravje živali.

57 V obravnavani zadevi pa so, kot je Sodišče že poudarilo v okviru odgovora na prvo vprašanje, proizvodi, namenjeni za prehrano ljudi, in proizvodi, namenjeni za prehrano, ki ni za ljudi, med seboj različni. Ocena tveganja, ki ga povzroča vsaka od teh kategorij proizvodov, se mora zato razlikovati, da se za vsako od teh kategorij ugotovijo in določijo tveganje za zdravje živali ali zdravje ljudi, resnost situacije in ukrepi, potrebni za njegovo odpravo.

58 Tako ob upoštevanju razlik med proizvodi, namenjenimi za prehrano ljudi, in proizvodi, namenjenimi za uporabo kot živalska krma, različno obravnavanje ribjega olja, namenjenega za prehrano ljudi, in ribjega olja, namenjenega za uporabo kot živalska krma, ki je vsebovano v Odločbi 2002/994, ni v nasprotju s členom 22(1) Direktive 97/78.

59 V tem okviru prepoved uvoza ribjega olja, namenjenega za uporabo kot živalska krma, prav tako ne posega v načelo sorazmernosti. Okoliščina, da je uvoz tega proizvoda prepovedan, medtem ko je uvoz ribjega olja, namenjenega za prehrano ljudi, dovoljen, namreč sama po sebi ne pomeni, da taka prepoved presega to, kar je potrebno za varovanje zdravja ljudi in zdravja živali.

60 Glede na vse zgornje preudarke je treba ugotoviti, da pri preučitvi drugega vprašanja ni bil ugotovljen noben element, ki bi vplival na veljavnost dela I Priloge k Odločbi 2002/994.

## Stroški

61 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (sedmi senat) razsodilo:

**1. Del I Priloge k Odločbi Komisije 2002/994/ES z dne 20. decembra 2002 o nekaterih zaščitnih ukrepih v zvezi z proizvodi živalskega izvora, uvoženimi iz Kitajske, kakor je bila spremenjena z Izvedbenim sklepom Komisije (EU) 2015/1068 z dne 1. julija 2015,**

**je treba razlagati tako, da**

**pojem „ribiški proizvodi“ zajema proizvode, namenjene za prehrano ljudi, ne pa proizvodov, namenjenih za uporabo kot živalska krma, in da zato ribje olje, namenjeno za uporabo kot živalska krma, ni „ribiški proizvod“ v smislu te priloge.**

**2. Pri preučitvi drugega vprašanja ni bil ugotovljen noben element, ki bi vplival na veljavnost dela I Priloge k Odločbi 2002/994, kakor je bila spremenjena z Izvedbenim sklepom 2015/1068.**

Podpisi